

F. t. l. vedr. retsplejeloven

Udvalget anfører, at sigtedes valg af en bestemt forsvarer i visse tilfælde kan medføre, at sagen forsinkes, fordi den pågældende forsvarer ikke har tid til at medvirke ved f.eks. afhøringer under efterforskningen eller i hovedforhandlingen.

Udvalget bemærker, at problemet med forsinkelser begrundet i forsvarerens forhold oftest forekommer i større sager over flere dage eller med flere tiltalte, men problemet er heller ikke ukendt i mindre sager. Udvalget er ikke i besiddelse af oplysninger, der kan belyse problemets omfang nærmere, og i langt de fleste tilfælde giver berømmelse af straffesager ikke anledning til problemer på grund af, at en forsvarer ikke kan møde. Det er dog en almindelig erfaring, at forsvarerens tidsmæssige mulighed for at deltage i navnlig hovedforhandlingen i nogle tilfælde får væsentlig betydning for, at sager afsluttes senere, end de ellers kunne være afsluttet. Udvalget peger på, at dette problem kommer stadig tydeligere frem i takt med, at der i øvrigt stilles skærpede krav til de retshåndhavende myndigheder om hurtig behandling af straffesager.

Udvalget finder, at der på denne baggrund er grund til at overveje reglerne om forsvarerbeskikkelse i relation til bestræbelserne på at nedbringe den tidsmæssige udstrækning af sigtelser og varetægtsfængslinger.

Udvalget bemærker, at princippet om sigtedes adgang til selv at vælge sin forsvarer er et centralt princip i straffeprocessen, jf. også Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 6, stk. 3, litra c, hvorefter enhver, der er anklaget for en lovovertrædelse, har ret til at forsvare sig personligt eller ved bistand af en forsvarer, som han eller hun selv har valgt. Som anført i pkt. 3.2.1., kan retten til frit at vælge forsvarer dog begrænses, hvis retsplejemæssige hensyn tilsiger det, herunder bl.a. hensynet til sagens fremme.

Efter udvalgets opfattelse er det vigtigt at sondre mellem at blive nægtet en ønsket forsvarer, der ikke har mulighed for at medvirke til sagens behandling inden rimelig tid, og at blive nægtet en ønsket forsvarer, der er ledig. Efter udvalgets opfattelse må det afgørende være, at den sigtede frit kan vælge blandt de forsvarere, der har mulighed for at medvirke ved sagens behandling inden rimelig tid.

Udvalget anfører, at kravene til en forsvarer også bør ses i lyset af de almindelige regler for advokaters virksomhed, bl.a. retsplejelovens § 126, stk. 1, om god advokatskik, hvorefter en advokat skal udføre sit hverv grundigt og samvittighedsfuldt og i overensstemmelse med, hvad berettigede hensyn til klientens tarv tilsiger, samt at sagerne skal fremmes med fornøden hastighed. Desuden følger det af de advokatetiske

regler, at en advokat ikke bør påtage sig en opgave, medmindre advokaten under hensyntagen til andet arbejdspress kan behandle den passende hurtigt. Hvis en advokat på grund af andre sager ikke er i stand til at deltage inden rimelig tid, bør advokaten således ikke påtage sig beskikkelsen.

Det er udvalgets vurdering, at der i praksis er en vis tilbageholdenhed hos anklagemyndigheden og retterne med hensyn til at nægte at beskikke eller at tilbagekalde beskikkelsen for en ønsket forsvarer, jf. retsplejelovens § 733, stk. 2. Udvalget finder, at den gældende bestemmelse i § 733, stk. 2, bør afstemmes med de krav, som stilles til anklagemyndigheden og domstolene. Udvalgets forslag til nye bestemmelser i retsplejeloven om anklagemyndighedens og domstolenes ansvar for sagens fremme og tidsmæssig begrænsning af varetægtsfængslinger gør det således nærliggende også at fastslå forsvarernes pligter i denne henseende og at tilpasse betingelserne for at afvise en forsvarer. De hensyn, der ligger til grund for de opstillede målsætninger for volds- og voldtægtssager, peger også i denne retning. Hertil kommer, at det forhold, at man i praksis har vist sig mindre tilbøjelig til at anvende retsplejelovens § 733, i sig selv kan gøre det hensigtsmæssigt at præcisere den gældende bestemmelse.

På denne baggrund foreslår udvalget, at retsplejelovens § 733, stk. 2, ændres, så retten kan nægte beskikkelse, hvis advokatens medvirken vil medføre en forsinkelse af betydning for sagen, eller der er påviselig risiko for, at advokaten vil hindre eller modvirke sagens opklaring.

Forslaget medfører, at hensynet til sagens fremme skal indgå i afvejningen med større vægt end efter gældende ret. Ændringen indebærer, at der skal mindre til end efter den gældende bestemmelse med hensyn til forsinkelse som følge af forsvarerens forhold, før retten kan nægte at beskikke den forsvarer, som sigtede har anmodet om, eller tilbagekalde en allerede meddelt beskikkelse.

Udvalget understreger, at det frie forsvarervalg ikke ophæves, men alene undergives den begrænsning, at valget må ske blandt de forsvarere, der har tid til at udføre forsvareropgaven. Inden for denne kreds af forsvarere vil valget som hidtil være frit.

Endvidere understreger udvalget, at der med forslaget ikke lægges op til en skærpet kurs over for forsvarere i almindelighed. Det vil således fortsat bero på en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde, om bestemmelsen bør anvendes. Praksis med hensyn til, hvilke omstændigheder der ud over tidsfaktoren må tillægges betydning ved afgørelsen af, om en beskikkelse skal